

KLIMAATPLAN IN UITVOERING

De urgentie van het klimaatprobleem is steeds duidelijker. Daarom werken steeds meer Wageningse bedrijven en organisaties samen met de gemeente actief aan een klimaatneutraal Wageningen in 2030. In 2020 gaan we verder met de lopende ambitieuze projecten. Ook starten we met nieuwe initiatieven. U vindt alle projecten in dit overzicht en op wageningenklimaatneutraal.nl. Op de website vindt u ook het Klimaatplan van de klimaatpartners.

Onderschrijft u het Klimaatplan en wilt u meedoen? We verwelkomen u graag als Klimaatpartner. Meld u aan via wageningenklimaatneutraal.nl.

Wageningen Woont Duurzaam inspireert inwoners om in en rond hun huis energie te besparen. En om de rest van de energie zoveel mogelijk duurzaam op te wekken of in te kopen.

OPWEKKING / BESPARING

Opstellen transitievisie warmte

Om in 2030 een klimaatneutrale stad te zijn is het nodig dat we in Wageningen geen aardgas meer gebruiken voor verwarming. De gemeente brengt daarom voor elke wijk in kaart wat de meest logische manier is om 'los van het aardgas' te komen. Dit noemen we de warmtetransitie. Het gaat over woningen, instellingen en bedrijven in een wijk. Actuele ontwikkelingen, zoals realisatie van een regionaal restwarmte (geothermisch) warmtenet, worden meegenomen. De transitievisie warmte zal in 2020 worden vastgesteld, met behulp van intensieve participatie van burgers en partners.

BETROKKENEN: De Woningstichting, Idealis, Stichting Wageningen Werkt Duurzaam, Liander, Ennatuurlijk, Coöperatie ValleiEnergie, bewonerscoöperatie WOW, Provincie Gelderland, Wageningen University & Research en gemeente Wageningen | **PLANNING:** Juni 2020: vaststellen transitievisie warmte

NOG NIET GESTART   GESTART   **LOPEND**   GEVORDERD   AFGEROND

BESPARING

Energiebesparingsactie Minder, minder, minder!

Voor 2020 is er een subsidie van €90 per particuliere woning om energiebesparing te stimuleren; de Regeling Reductie Energieverbruik. Alle woningeigenaren in Wageningen kunnen in 2020 'zolang de voorraad strekt' een keuze maken uit verschillende besparingsmaatregelen, uiteenlopend van een bezoek van een 'tochbuster team' dat eenvoudige besparingsproducten aanbrengt of achterlaat tot een gratis huisbezoek van een energieadviseur. Het Rijk heeft deze subsidie alleen bedoeld voor particuliere woningeigenaren, maar de gemeente is in gesprek met De Woningstichting en Idealis om te kijken over deze acties ook aan huurders aangeboden kunnen worden.

BETROKKENEN: Energieloket, Idealis, gemeente Wageningen
PLANNING: heel 2020

NOG NIET GESTART   **GESTART**   LOPEND   GEVORDERD   AFGEROND

BESPARING

Energiebesparingsactie door particulieren

Voor 2020 is er een subsidie van €90 per particuliere woning om energiebesparing te stimuleren; de Regeling Reductie Energieverbruik. Alle woningeigenaren in Wageningen kunnen in 2020 'zolang de voorraad strekt' een keuze maken uit verschillende besparingsmaatregelen, uiteenlopend van een bezoek van een 'tochbuster team' dat eenvoudige besparingsproducten aanbrengt of achterlaat tot een gratis huisbezoek van een energieadviseur. Het Rijk heeft deze subsidie alleen bedoeld voor particuliere woningeigenaren, maar de gemeente is in gesprek met De Woningstichting en Idealis om te kijken over deze acties ook aan huurders aangeboden kunnen worden.

BETROKKENEN: Energieloket, De Woningstichting, Idealis, gemeente Wageningen
PLANNING: heel 2020

NOG NIET GESTART   **GESTART**   LOPEND   GEVORDERD   AFGEROND

BESPARING

Energiebesparing door huurders

Ook voor huurders zijn er allerlei mogelijkheden om energie te besparen. Samen met De Woningstichting organiseren we in 2020 een inspiratieavond voor huurders over energiebesparing. Ook zetten we een energiecoach in om huishouders die financieel krap zitten persoonlijk advies te geven.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, De Woningstichting en Energieloket

PLANNING: In 2020: inspiratieavond voor huurders en inzet energiecoach

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

OPWEKKING

Zonne-energie op particuliere daken

In september 2019 ging de actie 'Zonnepanelen zonder zorgen' van start, een collectieve inkoopactie voor inwoners van Wageningen. Doel van de actie is om inwoners te ontzorgen en zo veel mogelijk daken vol zonnepanelen te krijgen. De actie wordt georganiseerd door Wageningen Woont Duurzaam, het Energieloket en coöperatie ValleiEnergie in samenwerking met gemeente Wageningen. In januari 2020 waren er ruim 230 aanmeldingen.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Coöperatie ValleiEnergie

PLANNING: De actie loopt minimaal tot maart 2020 en kan bij voldoende interesse verlengd worden

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

VERDUURZAMING

Haal energie uit je huis

Om overzichtelijk in kaart te brengen wat huiseigenaars allemaal kunnen doen om hun huis te verduurzamen en hun tuin te vergroenen (installaties, bouwmaatregelen, groen & water) is een interactieve infographic gemaakt op wageningenwoontduurzaam.nl. Nieuwe huiseigenaren ontvingen de infographic in de vorm van een flyer via Wageningse makelaars en hypotheekadviseurs.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, lokale makelaars en hypotheekadviseur | **PLANNING:** In 2020 blijven we inwoners informeren over manieren om hun huis te verduurzamen en hun tuin te vergroenen

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

OPWEKKING / BESPARING

Benedenbuurt coöperatief naar duurzame warmte

Wageningen heeft de ambitie dat in 2030 alle 14 wijken duurzaam verwarmd worden of daarnaar op weg zijn. De eerste wijk die al op weg is met planvorming is de Benedenbuurt. Het Rijk selecteerde de Benedenbuurt in 2018 als een landelijke proeftuin voor uitfasering van aardgas en gaf daarvoor 5,3 miljoen euro subsidie. De bewonerscoöperatie, gemeente en woningcorporatie zetten zich in om de wijk aan te sluiten op een eigen WKO-bron (bron voor warmte-koude-opslag) of op het toekomstig warmtenet met restwarmte van Smurfit Kappa Parenco. Samen met een extern adviesbureau zijn in 2019 de nodige zaken beter in beeld gebracht; het technisch ontwerp, de businesscase, oplossingen rondom eigendomsvragen en het uiteindelijke aanbod aan bewoners. In 2020-2021 kan de uitvoering van het project hopelijk beginnen.

BETROKKENEN: Benedenbuurt, bewonerscoöperatie WOW, gemeente Wageningen, De Woningstichting

PLANNING: In 2020-2021: uitvoering Benedenbuurt

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

BESPARING

Financieringsfonds woningen en bedrijven

Het energieverbruik in Wageningen moet in 2030 de helft zijn van het verbruik in 2008. Dat betekent dat we energie moeten besparen. Energiebesparing in woningen en bedrijven vraagt vaak forse investeringen. Gemeente Wageningen heeft daarom een Stimuleringsfonds voor particuliere woningen en een Energiefonds voor bedrijven. Particulieren en ondernemers kunnen hier een lening afsluiten voor duurzame investeringen met een aantrekkelijke rente en gunstige voorwaarden. In 2019 hebben 110 particulieren voor ruim 830.000 euro en 12 bedrijven voor 410.000 euro aan financiering aangevraagd.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, SVn, Energiefonds Wageningen, Stichting Wageningen Werkt Duurzaam, (MKB-)bedrijven, non-profit organisaties en particulieren

PLANNING: Heel 2020 behandeling van lopende aanvragen

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

DUURZAAM BOUWEN

Stimuleren energieneutraal en duurzaam bouwen

Het Wageningse duurzaam bouwenbeleid omvat de thema's energie, circulaire bouwmaterialen en natuurinclusief en klimaatbestendig bouwen. In 2020 wordt het huidige duurzaam bouwenbeleid herijkt. Dit doen we samen met betrokken partijen.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Groenberaad en lokale bouwende partijen

PLANNING: In 2020 vaststellen herijkt duurzaam bouwenbeleid

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

Wageningen Duurzaam Opgewekt inspireert woningeigenaren, bedrijven en instellingen om zoveel mogelijk energie duurzaam op te wekken of duurzaam in te kopen.

wageningenduurzaamopgewekt.nl

OPWEKKING

Grootschalige zonnevelden

Om het doel 'Klimaatneutraal in 2030' te halen is investeren in grootschalige zonnevelden noodzakelijk. In 2018 heeft de gemeenteraad de bestemmingsplanwijziging voor het eerste zonnepark, zonnepark Haarweg, vastgesteld: 19.000 panelen op 5,5 ha gaan elektriciteit leveren voor ruim 1550 huishoudens. In 2019 zijn nieuwe zonnepark-initiatieven opgestart; één grenzend aan het Business & Science Park Wageningen (BSPW) en één bij industrieterrein Nude II. De gemeente is medio 2019 gestart met de ontwikkeling van een pilot (Energiek Landschap) om zonneparken te combineren met landschapsontwikkeling en verhoging van biodiversiteit. Er komt een regionaal plan voor duurzame energieopwekking in het kader van het landelijk Klimaatakkoord. Dat is de Regionale Energiestrategie (RES). Naar verwachting zijn zonneparken in Wageningen onderdeel daarvan.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Wageningen University & Research, Qing, LC Energy, GloedEnergie, Coöperatie ValleiEnergie, ondernemersvereniging BSPW, KlokGroep en SolarFields | **PLANNING:** In 2020: vergunning en SDE-aanvraag nieuwe zonneparkinitiatieven, start pilot Energiek Landschap, proces integrale Visie Buitengebied en Regionale Energiestrategie (RES)

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

OPWEKKING

Windmolens in Wageningen

Het opwekken van elektriciteit met windmolens levert een belangrijke bijdrage aan het doel om Wageningen Klimaatneutraal te krijgen in 2030. Het is een efficiënte, relatief goedkope en CO₂-arme manier om grootschalig duurzame energie te produceren. In 2019 is de gemeente gestart met het maken van een integrale visie op het Wageningse buitengebied. Daarnaast stelt de Regio Foodvalley in het kader van het landelijk Klimaatakkoord een concept Regionale Energiestrategie (RES) op. Beide processen maken duidelijk of en waar windmolens in de regio en in Wageningen mogelijk en het meest wenselijk zijn. In 2019 is begonnen met het raadplegen van alle belanghebbenden.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Regio FoodValley en alle inwoners en organisaties die betrokkenheid of belang hebben in het buitengebied van Wageningen | **PLANNING:** Onderzoek naar potentiële locaties in Wageningen en in de regio aan de hand van ruimteateliers en stakeholderoverleggen. In 2020 vaststelling Visie Buitengebied en concept Regionale Energiestrategie (RES)

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

OPWEKKING

Zonne-energie op bedrijfsdaken

Het bedrijf Econnetic biedt bedrijven in Wageningen aan om hun dak te benutten voor zonne-energie. Econnetic doet dat in opdracht van de gemeente en samen met Stichting Wageningen Werkt Duurzaam. Het voordeel voor ondernemers is dat ze besparen op hun energierekening én ze kunnen mee investeren in de zonnepanelen tegen een aantrekkelijk rendement. Econnetic bundelt alle geschikte daken want dat biedt schaalvoordelen. Bedrijven met een dak dat niet geschikt is krijgen een alternatief aangeboden. In 2019 zijn op 6 bedrijven in totaal 1100 panelen geplaatst.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Econnetic, Stichting Wageningen Werkt Duurzaam, Coöperatie ValleiEnergie | **PLANNING:** In 2020 volgt een nieuw stimuleringstraject voor grote zonnedaken

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

OPWEKKING

Warmtenet restwarmte Parenco

Papierfabriek Smurfit Kappa Parenco en netwerkbedrijf Firan onderzoeken of een deel van de warmtevraag van Parenco én de regio in te vullen is met ultradiepe geothermie. Twee - nog te boren - geothermische putten van 6.000 meter diep op het terrein van Parenco kunnen mogelijk stoom van 180 °C produceren. Een deel daarvan kan via een regionaal open warmtenet en een leidingtracé (Renkum-Wageningen-Bennekom-Ede) duurzame warmte leveren voor 15.000 woningen. Dat gaat zeker nog enkele jaren duren. Ondertussen heeft Parenco restwarmte beschikbaar die geschikt is om zo'n 6.300 woningen in Renkum en Wageningen te verwarmen. Onderzoek wijst uit dat dit economisch haalbaar is. De gemeenten, woningcorporaties en Wageningen University & Research onderzoeken of gebruik van deze warmte interessant is voor een deel van hun vastgoed. Ook veel bedrijven, scholen en Verenigingen van Eigenaren (VvE) hebben interesse in aansluiting op dit warmtenet.

BETROKKENEN: o.a. consortium van Smurfit Kappa Parenco, Vito QNQ, Firan, gemeente Wageningen, Provincie Gelderland, woningcorporaties, Wageningen University & Research | **PLANNING:** 1e kwartaal 2020 voortzetten samenwerkingsovereenkomst met alle partners

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

BESPARING

Energiebesparing op Business & Science Park Wageningen (BSPW)

Bedrijven op het Business & Science Park Wageningen (BSPW) werken met ondersteuning van Wageningen Werkt Duurzaam aan het verlagen van hun energieverbruik en hun energierekening. Er is bij 12 van de 25 gebouwen een energieadvies uitgevoerd, en bij 9 een zonne-energie quickscan. Vier bedrijven hebben nu zonne-energie op het dak. Op dit moment wordt de integrale verduurzaming van BSPW onderzocht door realisatie van een zonnepark en de aansluiting op een duurzaam warmtenet. De ondernemersvereniging heeft de ontwikkeling van het zonnepark opgepakt.

BETROKKENEN: Stichting Wageningen Werkt Duurzaam, ondernemersvereniging BSPW en de bedrijven op het Business & Science Park Wageningen (BSPW) | **PLANNING:** Begin 2020 uitvoering maatregelen, onderzoek aansluiting van BSPW op duurzaam warmtenet en ontwikkeling zonnepark

NOG NIET GESTART

GESTART

LOPEND

GEVORDERD

AFGEROND

Wageningen Werkt Duurzaam, een netwerk van ondernemers, helpt en inspireert de deelnemers om te verduurzamen. Bijvoorbeeld door energie te besparen en duurzame energie op te wekken.

wageningenwerktduurzaam.nl

KLIMAATBESTENDIGHEID

Vergroening bedrijventerreinen

Meer groen kan zorgen voor een prettige leefomgeving, meer biodiversiteit en klimaatadaptatie. Klimaatpartners kunnen bijdragen aan deze positieve effecten door groen toe te voegen bij hun eigen gebouwen en terreinen. Het Business & Science Park Wageningen (BSPW) werkt aan een nieuwe visie op het groen. Wageningen Werkt Duurzaam zet zich in om het onderwerp biodiversiteit en vergroening in de nieuwe plannen voor de buitenruimte opgenomen te krijgen.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Stichting Wageningen Werkt Duurzaam, NIOO, Wageningen University & Research en Noldus IT **PLANNING:** Werkgroep is gestart. In 2020 uitvoering vergroting biodiversiteit Business & Science Park Wageningen en onderzoek biodiversiteit Nudepark

NOG NIET GESTART GESTART LOPEND GEVORDERD AFGEROND

MOBILITEIT

Verbeteren fietsinfrastructuur

Hoe meer mensen op de fiets, hoe minder in de auto! De gemeente wil de fiets als alternatief voor vervuilende mobiliteit bevorderen met deelfietsen en deelaccu's, verbeterde fietsstallingen en doorfietsroutes. Om dit ook binnen het bedrijfsleven te bereiken is er een mobiliteitsconvenant ondertekend. Inmiddels is er gestart met de voorbereidingen van de doorfietsroute naar Ede. Ook wordt er nagedacht over doorfietsroutes naar Utrecht en Veenendaal. Op meerdere locaties is de fietsinfrastructuur verbeterd en er staan ook voor de komende jaren nog verbeteringen op de planning.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen | **PLANNING:** In 2020 uitvoering van de doorfietsroute naar Ede, en verdere ontwikkeling naar Utrecht en Veenendaal

NOG NIET GESTART GESTART LOPEND GEVORDERD AFGEROND

BESPARING

Winkeldeurenactie 'Natuurlijk zijn wij open!'

Het dichthouden van de winkeldeuren in het stookseizoen zorgt voor een flinke energiebesparing. De gemeente en Stichting Ondernemersfonds Wageningen stimuleren winkeliers hun energieverbruik terug te dringen met een deurbordje met de tekst: 'Natuurlijk zijn we open. De deur is alleen dicht om energie te besparen'. Eind 2019 hadden 120 winkeliers het bordje in gebruik. In 2020 wordt het gebruik opnieuw gepromoot, ook buiten Wageningen. Vele gemeenten, van Oss tot Ede, hebben inmiddels een eigen versie van de actie.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Stichting Ondernemersfonds Wageningen (SOW), winkels en horeca | **PLANNING:** In 2020: blijvende promotie van bordjes bij winkeliers

NOG NIET GESTART GESTART LOPEND GEVORDERD AFGEROND

BESPARING

Energiebesparing en duurzame energie bij bedrijven

Wageningen Werkt Duurzaam helpt bedrijven bij het verlagen van hun energieverbruik en -kosten én het voldoen aan wettelijke verplichtingen. Met ondersteuning van een energiecoach brengen bedrijven in kaart welke energiebesparende of duurzame opwekmaatregelen ze kunnen nemen. Er zijn in totaal 179 adviezen voor bedrijven opgesteld: 122 energiequickscans, 17 energieprestatielabeladviezen, 27 zonne-energieadviezen en 13 bedrijven doen mee met het 'zon op bedrijfsdakenproject'. 70 bedrijven voeren inmiddels maatregelen uit of hebben dat al maatregelen gedaan. Bedrijven krijgen ook ondersteuning bij de aanvraag van offertes en subsidies.

BETROKKENEN: Stichting Wageningen Werkt Duurzaam, gemeente Wageningen, ondernemersverenigingen BSPW, Wagening Ondernemers Contact (WOC), Stichting Ondernemersfonds Wageningen (SOW) en de deelnemende bedrijven en instellingen | **PLANNING:** In 2020: vervolg adviestrajecten en inzet op ondersteuning bij uitvoering

NOG NIET GESTART GESTART LOPEND GEVORDERD AFGEROND

MOBILITEIT

Stimuleren duurzaam woon-werk verkeer

Hoe kunnen werkgevers hun werknemers stimuleren om te kiezen voor het openbaar vervoer, de fiets of een deelauto in plaats van de auto? Op 30 september ondertekenden provincie Gelderland, Regio Foodvalley en diverse werkgevers het Mobiliteitsconvenant Regio Foodvalley. De gemeente Wageningen is namens de regio initiatiefnemer en heeft in aanloop naar het convenant individuele bedrijven in de regio gevraagd hoe zij kunnen en willen bijdragen aan een duurzamere bereikbaarheid van de regio. Het doel van het convenant is uitwisselen en leren van elkaars plannen voor het stimuleren van autodelen, carpoolen, deelfietsen, fiets-/e-bikegebruik en openbaar vervoer. Hiermee verbetert de samenwerking en kiezen meer werknemers voor duurzaam vervoer, wat de bereikbaarheid van de regio ten goede komt.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Wagening Ondernemers Contact (WOC), W12, Regio FoodValley en Provincie Gelderland
PLANNING: uitvoering van het convenant

NOG NIET GESTART GESTART LOPEND GEVORDERD AFGEROND

MOBILITEIT

Delen van elektrische voertuigen

Enkele grote werkgevers in Wageningen hebben de ambitie om hun eigen mobiliteit en de mobiliteit in Wageningen te verduurzamen. Dat willen ze doen door onder meer de inzet van elektrische deelvoertuigen (auto, fiets, scooter). In 2019 hebben met name de grote werknemers zich bereid getoond om mee te doen aan een overkoepelend duurzaam mobiliteitssysteem, verwoord in het mobiliteitsconvenant. Niet alleen het bedrijfsleven heeft zich hieraan geconfirméerd, ook alle regiogemeenten en de provincies Gelderland en Utrecht werken hierin samen.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Free Flow, Wageningen University & Research, Menzis, De Woningstichting, NIOO, Friesland Campina, MARIN en Unilever | **PLANNING:** In 2020 wordt aan de genoteerde en ondertekende intenties verder invulling gegeven

NOG NIET GESTART GESTART LOPEND GEVORDERD AFGEROND

Wageningen Eet Duurzaam laat zien dat duurzaamheid ook gaat over eten inkopen bij lokale boeren en producenten, het tegengaan van voedselverspilling en de verschuiving naar meer plantaardig eiwit. Ook projecten rond gezond eten en bewegen voor kinderen horen hierbij.

wageningeetduurzaam.nl

Wageningen Duurzaam Groen inspireert groenbeheerders, bedrijven en burgers tot meer biodiversiteit. Bijvoorbeeld door ander bermbeheer, groenere tuinen, meer groen op straat en groene schoolpleinen.

wageningenduurzaamgroen.nl

VOEDSEL

Eten van dichtbij

Door je eten niet van ver te halen, maar juist van dichtbij, bespaar je vele voedselkilometers. En als dit eten duurzaam is geproduceerd is dat ook nog eens veel beter voor het milieu. In Wageningen ondersteunen we het platform Wageningen Eet Duurzaam. Dat verbindt lokale voedselproducenten, streekwinkels en -restaurants. We werken samen om lokale producten toegankelijker te maken voor inwoners van Wageningen. Ook de gemeentekantine biedt duurzaam, lokaal eten.

BETROKKENEN: Regionale boeren, bakkers, bier-, sap-, wijn- en kaasmakers, winkels, cateraars en restaurants, Regio FoodValley, Provincie Gelderland en de Europese Unie | **PLANNING:** In 2020 geven we nog meer zichtbaarheid aan lekkere, duurzame, lokale producten. Dat doen we op markten, in winkels, tijdens excursies, in de krant, bij evenementen en op sociale media

NOG NIET GESTART   GESTART   **LOPEND**   GEVORDERD   AFGEROND

KLIMAATBESTENDIGHEID

Vergroening particuliere tuinen

Wageningen doet mee met Operatie Steenbreek. Dat is het landelijke project dat burgers enthousiast maakt om hun tuinen te vergroenen en de nadelen van verstening (minder biodiversiteit, minder waterberging en meer hittestress) tegen te gaan. In 2019 konden inwoners van Wageningen een gratis tuinadvies van een tuinarchitect winnen. Ook in 2020 worden er activiteiten rondom Operatie Steenbreek georganiseerd.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, IVN, Operatie Steenbreek, milieuorganisaties en tuincentra | **PLANNING:** In 2020 o.a. workshop 'de Levende Tuin' voor inwoners, workshop voor lokale groene professionals, deelname Nationale Boomfeestdag met aansluitend plant4daagse

NOG NIET GESTART   GESTART   **LOPEND**   GEVORDERD   AFGEROND

VOEDSEL

Menu van morgen

Het eten van minder vlees en zuivel is belangrijk, maar soms niet makkelijk. Wereldwijd zorgt de productie van vlees en zuivel voor 14,5 % van de broeikasgasuitstoot. Sinds 2018 werken verschillende restaurants en cateringbedrijven in Wageningen en in de regio daarom aan het verduurzamen van hun menukaart. Ze bedenken aantrekkelijke groentengerichten, serveren kleinere porties vlees en beperken de voedselverspilling. Dat is heerlijk en eerlijk!

BETROKKENEN: Wageningse restaurants, Solidez, gemeente Wageningen, Wageningen University & Research, Greendish, Stichting Natuur & Milieu en Regio Food Valley | **PLANNING:** Plannen 2020: verdere verduurzaming menu's in horeca, nog meer activiteiten in de wijk met lekkere, vleesloze maaltijden

NOG NIET GESTART   GESTART   **LOPEND**   GEVORDERD   AFGEROND

GROEN

Nationale Groendag

Het thema 'samen werken aan biodiversiteit' is van groot belang bij de inrichting van de openbare ruimte. Als winnaar van Nationale groencompetitie Entente Florale in 2018, mocht Wageningen in 2019 de Nationale Groendag organiseren rondom dit thema. Het uitverkochte evenement werd bezocht door ruim 300 professionals die werkzaam zijn in de publieke en private ruimte.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, Stichting Steenbreek, Provincie Gelderland en Waterschap Vallei en Veluwe | **PLANNING:** Afgerond

NOG NIET GESTART   GESTART   LOPEND   GEVORDERD   **AFGEROND**

GROEN

Groene schoolpleinen

Een groen schoolplein daagt kinderen uit om te bewegen, het brengt ze in contact met de natuur, het is goed voor de biodiversiteit en het helpt tegen hittestress. Via de 'Regeling subsidiëring vergroening schoolpleinen 2019 e.v.' kunnen scholen een subsidie krijgen voor vergroening van hun plein. Eind 2019 hadden 4 Wageningse scholen deze subsidie aangevraagd.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, scholen en Het Groene Wiel
PLANNING: Regeling is ook in 2020 van kracht

NOG NIET GESTART   GESTART   **LOPEND**   GEVORDERD   AFGEROND

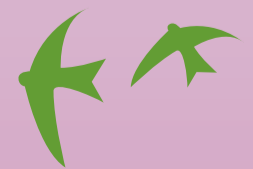
VOEDSEL

Tegengaan voedselverspilling

In Nederlandse huishoudens verdwijnt jaarlijks 41 kilo goed voedsel per persoon de afvalbak in. In Wageningen binden we actief de strijd aan tegen voedselverspilling. Op twee basisscholen in Wageningen leerden kinderen over gezonde voeding, voedselverspilling en gezond bewegen. Ook werken Wageningse ondernemers sinds 2019 samen met Too Good To Go, een app waarmee inwoners tegen een kleine prijs overgebleven eten kunnen ophalen bij de ondernemers. Met restaurants in Wageningen werken we gericht aan het tegengaan van voedselverspilling. En in 2019 ondersteunden we Food Sharing met een bijdrage voor een nieuwe bakfiets, waarmee zij nog makkelijker voedsel kunnen redden en gratis aanbieden aan inwoners.

BETROKKENEN: Gemeente Wageningen, basisscholen, restaurants, Wageningen University & Research, Greendish, Nude Toekomst, Stichting Natuur & Milieu en Rijn IJssel Vakschool | **PLANNING:** In 2020 start initiatief met inwoners en restaurants in de Nude over tegengaan van voedselverspilling en gezonde voeding

NOG NIET GESTART   GESTART   **LOPEND**   GEVORDERD   AFGEROND

WAGENINGENDUURZAAM.NL